

[Himmelstrup.]

hed at bevare Gærproduktionen som selvstændig Virksomhed, saa er der ingen, der kan være i Tvivl om, at vi for vort Vedkommende paa Forhaand vil være tilbøjelige til at søge dette gennemført. Men det er jo kun den principielle Side af Sagen, der kan drøftes, idet vi endnu ikke kender Ordningens reelle Indhold.

Vi vil altsaa med Hensyn til Spritfabrikationen være med til at videreføre denne efter de Linier, som blev trukket op for en halv Snes Aar siden, men vi stiller os mere reserverede, hvad Gærproduktionen angaar. Vi mener, som sagt, det er et Forhold, som først kan klares under den kommende Udvalgsbehandling, og da denne godt kan blive ret omfattende, idet det drejer sig om mange Enkeltheder, og da man skal se sig godt for for at faa en god Ordning, og da Ordningen tilmed skal tilvejebringes inden Udgangen af dette Aar, fordi det retlige Monopol, der er givet i Kartoffelmelsloven med Hensyn til Spritten og Gærens hele Stilling, udløber med Udgangen af dette Aar, kan jeg slutte mig til den foregaaende Talers Ønske om, at Forslaget hurtigt maa komme i Udvalg, saa Arbejdet snart kan blive paabegyndt.

Christmas Møller: Begrundelsen for paa dette Tidspunkt at fremsætte dette Forslag om Spiritus og Gær er jo ikke, saaledes som en æret foregaaende Taler syntes at mene, den, at man paa et eller andet Tidspunkt maa have det ordnet af Hensyn til den Kartoffelmelsordning, der er truffet, og i hvilken en Paragraf omfatter Sprit og Brødgær, men Grunden er den, at i Henhold til Kartoffelmelsordningen falder Sprit og Brødgær kun ind under denne Ordning, for saa vidt angaar Bestemmelserne om Fremstilling, Forhandling, Ind- og Udførsel i Aar, idet Bestemmelserne udløber med Udgangen af denne Maaned. Derfor maa jeg ogsaa formode, at det er den højtærede Handelsministers Hensigt, at man fra Rigsdagens Side skal fatte sig saa kort som muligt og se at faa Sagen bragt i Orden i indeværende Aar. Jeg maa da have Lov til at sige til den højtærede Minister, at jeg synes ikke, Handelsministeren har gjort det lettere, naar Ministeren kommer med Forslag om en saa betydelig Udvidelse af Monopolordningen og Statskontrollen. Det er jo fuldkommen rigtigt, som det er blevet sagt, at det er overordentlig vanskeligt at udtale sig om, hvad det reelle Indhold af den Lov, vi her staar over for, indebærer.

Thi det er klart, at det reelle Indhold, det er ikke alene, hvad der staar i Lovforslaget, men det er ogsaa den Koncession eller de Koncessioner, som Handelsministeren i Henhold til Lovforslaget vil give bestaaende Selskaber og maaske andre, og der kan jo ikke være nogen som helst Tvivl om, at Handelsministeren vil give Koncession til eet bestaaende Selskab. Inden vi ser denne Koncession og altsaa faar at vide, hvilket Indhold den har, hvilke Betingelser den indebærer paa den ene eller anden Maade, kan man for saa vidt ikke udtale sig om, hvorledes det reelle Indhold af Lovforslaget bliver, og derfor vil jeg gerne sige, at med den fantastiske Mangel paa Tillid til Handelsministeren, som vi nærer med Hensyn til hans Stilling paa disse Omraader, maa han ikke vente, vi kan give Afkald paa først at se Koncessionsudkastet, som jo sikkert foreligger; først derefter kan vi behandle Sagen videre i det Udvalg, der bliver nedsat.

Dog, selv om det naturligvis er rigtigt, at Koncessionsudkastet og den Overenskomst, som altsaa skal slutes mellem Staten og Spritfabrikkerne, for saa vidt bliver det afgørende for den Ordning, som kommer til at herske i Fremtiden, saa kan man alligevel nok paa en Række Omraader udtale sig med Hensyn til det foreliggende Lovforslag. Jeg vil da begynde med at sige, at selv naar jeg tænker paa den Debat, der i sin Tid har været ført i dette høje Ting om Trustlovgivningen, og selv om vi — i øvrigt uden vor Medvirken — fik gennemført Forslag til Lov om Prisattaler, saa er dette noget af det skrappeste, Ministeren nogen Sinde er kommet med, idet dette Lovforslag paa en Række Omraader indeholder Bestemmelser angaaende Statens Indgreb, som efter min Opfattelse i overordentlig høj Grad viser, at naar man først af den ene eller anden Grund kommer ind paa Statsindgreb, saa udvikler dette sig videre, og saa udvikler det sig derhen, hvor Handelsministeren nu har det for Sprittens Vedkommende og ogsaa ønsker at have det for Brødgærens. Der kan naturligvis ikke siges noget som helst til, at man under Krigen, saaledes som Forholdene formede sig dengang, maatte have ganske særlige Bestemmelser med Hensyn til Kornets Anvendelse til en saadan Luksusvare som Sprit. Men det, man kan lære heraf, er dette, at naar man af en eller anden Grund kommer ind paa en monopolmæssig Virksomhed og kommer ind paa, at Staten skal have en overordentlig Kontrol med Virksomheden, saa udvikler det sig videre og videre, og der lægges en ganske kolossal Myndighed i